

Sygn. akt III Ca 1122/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Lucyna Morys - Magiera

po rozpoznaniu w dniu 28 listopada 2016 r. w Gliwicach na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa R. L.

przeciwko T. B.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego w Zabrze

z dnia 24 marca 2016 r., sygn. akt I C 962/15

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 600 zł (sześćset złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.**

SSO Lucyna Morys – Magiera

Sygn. akt III Ca 1122/16

UZASADNIENIE

Powódka R. L. domagała się zasądzenia od pozwanej T. B. kwot 4.950 zł i 850 euro z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2014 roku. Ponadto wносиła o zasądzenie kosztów procesu zgodnie ze złożonym na rozprawie w dniu 16 marca 2016 r. spisem kosztów.

Uzasadniając żądanie, podano, że dochodzone pozwem roszczenie wywodzi z umowy (umów) pożyczki udzielonej pozwanemu na łączne kwoty 8215 zł i 850 euro. Wysokość udzielanych pożyczek oraz częściowych spłat zadłużenia wykazuje sporządzone przez powódkę zestawienie, które ponadto obejmuje własnoręczne oświadczenie pozwanej o uznaniu długu wobec powódki według stanu na 10 sierpnia 2012r. a wynoszącego 6.950 zł i 850 euro.

Uzasadniając żądanie w zakresie odsetek, wskazała, że pismami z dnia 11 lutego i 24 czerwca 2014 r. powódka wezwała pozwaną do zapłaty dochodzonej pozwem kwoty wraz z odsetkami od daty wymagalności roszczenia. Ostateczny termin spełnienia świadczenia wyznaczony na marzec 2014 r. nie został dochowany.

Nakazem zapłaty z dnia 26 czerwca 2015r. uwzględniono powództwo w całości.

Pozwana, wniosła od w/w orzeczenia sprzeciw, zaskarżając nakaz zapłaty, po ostatecznym sprecyzowaniu, ponad kwotę 2.385,01 zł stanowiącą równowartość 581,71 euro oraz w całości w zakresie odsetek i kosztów procesu, jak również zasądzenia na rzecz pozwanej od powódki kosztów postępowania, w tym zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Zgłosiła również zarzut potrącenia wierzytelności pozwanej wobec powódki w wysokości 4.800 zł.

Sąd Rejonowy w Zabrzu wyrokiem z dnia 24 marca 2016r. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 3.700 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2014 roku, z zastrzeżeniem, że od dnia 1 stycznia 2016 roku powódce należą się odsetki ustawowe za opóźnienie; kwotę 268,29 euro z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2014 roku, z zastrzeżeniem, że od dnia 1 stycznia 2016 roku powódce należą się odsetki ustawowe za opóźnienie; odsetki ustawowe od kwoty 581,71 euro od 1 kwietnia 2014 roku do dnia 31 grudnia 2015 roku; ustawowe odsetki za opóźnienie od kwoty 581,71 euro od 1 stycznia 2016 roku oraz oddalił powództwo w pozostałej części.

Nadto zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 1 304,40 złotych tytułem zwrotu kosztów procesu oraz nakazał pobrać od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Zabrzu kwotę 73,10 złotych tytułem części nieuiszczonych wydatków i nakazał ściągnąć od powódki z roszczenia zasądzonego w punkcie pierwszym na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Zabrzu kwotę 12,90 złotych tytułem części nieuiszczonych wydatków.

Orzeczenie to poprzedził ustaleniem, że powódka i pozwana znają się od ok. 2004 r.. Zawarły ustną umowę, na podstawie której T. B. miała świadczyć na rzecz R. L. usługi polegające na pomocy tej drugiej w prowadzeniu gospodarstwa domowego. Zakres czynności, jakie pozwana świadczyła na rzecz powódki, uległ poszerzeniu w latach 2010 - 2011, kiedy stan zdrowia R. L. się pogorszył. Wówczas pozwana zaczęła również dla powódki gotować. Robiła zakupy. Zdarzało się, że załatwiała sprawy urzędowe, zawoziła powódkę do lekarza. Wykonywała też czynności higieniczne. Przychodziła średnio co drugi dzień, pomagając powódce przez około 2-3 godziny. Wynagrodzenie pozwanej było uzależnione od ilości wizyt u powódki oraz rodzaju wykonywanych czynności. Zazwyczaj wynosiło ono 300 zł miesięcznie. Zdarzało się, że pozwana otrzymywała wyższą sumę, np. kiedy dodatkowo umyła okna. Czasem, kiedy przychodziła rzadziej niż zwykle, otrzymywała mniej niż 300 zł. Przez okres około 2 miesięcy w 2011 lub 2012 roku całodobową opiekę nad powódką sprawowała G. W.. Wówczas pozwana nie przychodziła do R. L.. Zdarzało się, że pozwana przygotowywała również posiłki synowi powódki A. L..

Pomiędzy powódką a pozwaną nigdy nie doszło do uzgodnienia dotyczącego potrącania należności z tytułu wynagrodzenia za usługi świadczone przez T. B. na rzecz R. L. z zadłużeniem z tytułu udzielanych pożyczek. Pewnego dnia pozwana wspomniała tylko, że jeśli nie da rady spłacić długu, to go odrobi.

Powódka od 2009 r. udzieliła pozwanej kilku lub kilkunastu pożyczek na łączne sumy: 6950 zł i 850 euro. T. B. uznała dług w tej wysokości, składając oświadczenie o treści „winna 6950,00 +850 € na dzień 10.08.2012 do oddania”. Zostało ono spisane po uprzednim podliczeniu przez pozwaną zadłużenia na kalkulatorze w telefonie komórkowym. Na wymienione sumy złożyły się m.in. pożyczki przeznaczone na sfinansowanie wyjazdu wakacyjnego do Grecji (2300 zł i 850 €), na wykonanie kominka w mieszkaniu córki pozwanej (2000 zł), na zakup laptopa dla córki pozwanej (1700 zł) i na buty (200 zł).

Po większe sumy pieniędzy stanowiących przedmiot udzielanych pozwanej pożyczek syn powódki udawał się do banku samochodem wspólnie z T. B. i jej mężem.

Powódka nie zawsze wpisywała do zeszytu kwoty udzielonych pożyczek w dacie przekazywania pieniędzy pozwanej. Zdarzało się, że czyniła to z opóźnieniem.

(...) wakacyjnego wyjazdu do Grecji pochodziła od pozwanej. Jej mąż miał możliwość załatwienia wycieczki po okazyjnej cenie z uwagi na dotację, jaka przysługiwała mu na ten cel z zakładu pracy. Ponieważ rodzina (...) nie miała wystarczających środków na wyjazd, powódka pożyczyła pozwanej 2300 zł i 850 €. W wyjeździe oprócz T. B., jej męża i ich trzech córek uczestniczył również syn powódki A.. Za jego pobyt w Grecji zapłaciła powódka, która posiadała z synem wspólny rachunek bankowy.

Powódka i jej syn zakupili za pośrednictwem pozwanej od znajomego tej ostatniej laptop.

Córce pozwanej (S. D.), z racji orzeczonej niepełnosprawności, przysługiwała dotacja z PFRON-u na zakup laptopa.

Pozwana oddała powódce z tytułu zaciągniętych pożyczek w gotówce łącznie kwotę 3.250 zł.

Powódka wielokrotnie prosiła pozwaną o zwrot pożyczonych pieniędzy. T. B. utrzymywała, że spłaci zadłużenie, jak otrzyma na ten cel pożyczkę lub kredyt z banku. R. L. potrzebowała pieniądze m.in. na remont łazienki i sufitu w pokoju. Któregoś dnia pozwana oznajmiła pożyczkodawczyni, że nie ma zdolności kredytowej. Pomimo tego obiecała, że spłaci zadłużenie do marca 2014 r..

Powódka bezskutecznie wzywała pozwaną do zapłaty dochodzonych należności również pisemnie.

Powódka oskarżała pozwaną, że ta oszukuje ją w związku z robionymi zakupami. R. L. utrzymywała również, że przez pozwaną straciła 600 zł z powodu konieczności zerwania lokaty. Powódka przekazała również kiedyś zięciowi T. B. starą maszynę do pisania, a później domagała się jej zwrotu.

Powódka jest osobą starszą (81) i schorowaną. Legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności.

W tak ustalonym stanie faktycznym, Sąd Rejonowy zakwalifikował istniejące stosunki prawne jako umowy pożyczki zdefiniowane w art. 720 § 1 k.c. Zgodnie z nim przez umowę pożyczki dający pożyczkę zobowiązuje się przenieść na własność biorącego określoną ilość pieniędzy albo rzeczy oznaczonych tylko co do gatunku, a biorący zobowiązuje się zwrócić tę samą ilość pieniędzy albo tę samą ilość rzeczy tego samego gatunku i tej samej jakości.

Wobec tego, że wysokość niektórych z udzielanych pożyczek przewyższała 500 zł, Sąd, przeprowadzając postępowanie dowodowe w rozpoznawanej sprawie, miał na uwadze, że zgodnie z art. 720 § 2 k.c., umowa, której wartość przenosi powołaną kwotę powinna być stwierdzona pismem dla celów dowodowych. Sąd Rejonowy przytaczając w tym zakresie ograniczenia dowodowe wynikające z art. 74 § 1 k.c., Sąd stwierdził, że nie mają zastosowania, gdyż powódka załączając do pozwu pisemne „zestawienie udzielonych pożyczek”, spełniła przesłankę z art. 74 § 2 in fine k.p.c.

Pomimo jednoznacznie negatywnej oceny zeznań pozwanej, Sąd ostatecznie uznał, że powództwo zostało wykazane tylko w zakresie uznanej przez T. B. w oświadczeniu z dnia 10 sierpnia 2012r. wysokości zadłużenia. Sąd podkreślił, że pozwana zaprzeczyła, aby po wymienionej dacie zaciągała u powódki jakiegokolwiek pożyczki, natomiast powódka zgodnie z art. 6 k.c., nie wykazała tej okoliczności w sposób niebudzący wątpliwości, co Sąd Rejonowy, w sposób precyzyjny i jednoznaczny stwierdził, dokonując analizy i wzajemnych relacji pomiędzy przeprowadzonymi dowodami.

Sąd stwierdził, wobec jednoznacznej treści oświadczenia pozwanej z dnia 10 sierpnia 2012r., które dodatkowo znajdowało potwierdzenie w zeznaniach przesłuchanych świadków i samej powódki, że w tej dacie zadłużenie T. L. wobec R. L. z tytułu zaciąganych od 2009 r. pożyczek wynosiło 6.950 zł i 850 euro.

Sąd uznał za nieuzasadniony zarzut potrącenia wierzytelności w kwocie 4.800 zł, gdyż przeprowadzone postępowanie dowodowe nie dało podstaw do przyjęcia, że pozwanej przysługiwała jakakolwiek wierzytelność wobec powódki, a tym bardziej we wskazanej wysokości.

Uwzględniając powyższe, jak również zakres, w jakim został zaskarżony nakaz zapłaty wydany w postępowaniu upominawczym, tj. ponad kwotę 581,71 € wraz ze wszystkimi odsetkami i kosztami procesu, zasądzeniu na rzecz powódki podlegała kwota 268,29 € z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2014 r. oraz 3.700 zł (6.950 zł – 3250 zł) z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2014 r., a ponadto ustawowe odsetki od uznanej kwoty 581,71 €, od dnia 1 kwietnia 2014 r. Sąd w wyroku doprecyzował, że od dnia 1 stycznia 2016r. powódce należne są odsetki ustawowe za opóźnienie w rozumieniu znowelizowanego przepisu art. 481 k.c.

Sąd jako podstawę roszczenia odsetkowego wskazał art. 481 § 1 i 2 k.c. oraz uznał, że pozwana pozostawała w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia co najmniej od 1 kwietnia 2014r.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., stosunkowo je rozdzielając przy uwzględnieniu, że powódka wygrała proces w 85 %, a pozwana w 15 %.

Sąd nie znalazł podstaw do przyznania pełnomocnikowi powódki wynagrodzenia w wysokości przewyższającej stawkę minimalną, gdyż sprawa nie była skomplikowana pod względem prawnym ani faktycznym.

O nieuiszczonych kosztach sądowych orzeczono na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych nakazując pobrać od pozwanej, stosownie do wyniku procesu, na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zabrze kwotę 73,10 zł.

Na podstawie part. 113 ust. 2 punktu 1 w/w ustawy nakazano ściągnąć od powódki na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Zabrze z roszczenia zasądzonego w punkcie pierwszym wyroku kwotę 12,90 zł tytułem części nieuiszczonych wydatków, które ją obciążały.

Apelację od tego orzeczenia wniosła pozwana zaskarżając wyrok w części, tj. w punkcie 1) w zakresie zasądzającym kwotę 3.700 złotych z ustawowymi odsetkami od dnia 1 kwietnia 2016 roku.

Zarzuciła naruszenie prawa procesowego, mające wpływ na treść zaskarżonego wyroku, a to art. 233 § 1 k.p.c., przez błędną, sprzeczną z zasadami logiki i doświadczeniem życiowym ocenę materiału dowodowego, to jest: a) zeznań pozwanej T. B., polegającą na przyjęciu, że jej relacja była wewnątrznie spreczna, miejscami całkowicie nielogiczna i niezgodna z zasadami doświadczenia życiowego, podczas gdy analiza treści tych zeznań prowadzi do odmiennych wniosków; b) zeznań świadków M. B. i S. D. pozostawały w sprzeczności pomiędzy sobą i pozostałym materiałem dowodowym, podczas gdy zeznania te korespondowały z zeznaniami pozwanej i zasługiwały na walor wiarygodności; c) zeznań powódki oraz świadków zawnioskowanych przez powódkę, polegająca na przyjęciu, że zeznania te były wiarygodne, podczas gdy wzbudzały one wątpliwości w zakresie liczby pożyczek i ich wysokości.

Nadto zarzuciła błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że pozwana nadal winna jest powódce kwotę 3.700 zł.

Na tych podstawach wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa również co do kwoty 3.700 zł zasądzonej w punkcie 1) wyroku oraz zasądzenie od powódki na rzecz pozwanej kosztów procesu, w tym kosztów procesowego według norm przepisanych.

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie od pozwanej na jej rzecz kosztów postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Sprawa została rozpoznana w trybie uproszczonym, a Sąd Odwoławczy nie przeprowadził postępowania dowodowego.

Artykuł 505¹³ § 1 k.p.c. jest przepisem szczególnym do art. 387 § 1 k.p.c. Jeżeli Sąd drugiej instancji nie przeprowadził postępowania dowodowego, uzasadnienie wyroku winno zawierać jedynie wyjaśnienie podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa.

Mając na względzie powyższe unormowania, Sąd Odwoławczy dokonując oceny całości ustaleń i oceny prawnej uznał, że apelacja pozwanej jest nieuzasadniona.

Powódka domagając się uwzględnienia jej roszczenia, powołała się na istnienie pomiędzy stronami umowy pożyczki jak również przedłożyła pisemne oświadczenie podpisane przez pozwaną, którą należało zakwalifikować jako uznanie długu. Oświadczenie to przedstawiała stan zadłużenia na dzień 10 sierpnia 2012r. i Sąd Rejonowy uwzględnił roszczenie powódki jedynie w tym zakresie.

Zgodnie z art. 3 k.p.c. strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz

przedstawić dowody. Przytoczona powyżej regulacja prawna, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 1 marca 1996r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 1996r. Nr 43, poz. 189) na mocy której skreślono § 2, nie obciąża sądu obowiązkiem dążenia do wykrycia prawdy obiektywnej (materialnej) bez względu na procesową aktywność stron.

Zgodnie z art. 3 k.p.c. strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody. Przytoczona powyżej regulacja prawna, w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 1 marca 1996r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 1996r. Nr 43, poz. 189) na mocy której skreślono § 2, nie obciąża sądu obowiązkiem dążenia do wykrycia prawdy obiektywnej (materialnej) bez względu na procesową aktywność stron.

Stosownie do art. 232 k.p.c. to na stronach ciąży obowiązek przedstawienia dowodów dla stwierdzenia faktów z których wywodzą skutki prawne, a skoro ten uprawnienia tego nie wykonał prawidłowo, nie może usprawiedliwić się przerzuceniem odpowiedzialności za postępowanie dowodowe na Sąd. Wskazany powyżej ciężar dowodu w znaczeniu formalnym uzupełnia ciężar dowodu w znaczeniu materialnym wyrażony w art. 6 k.c., który nakłada na stronę ciężar udowodnienia faktów, z których wywodzi ona skutki prawne. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 listopada 2007r., (II CSK 293/07), ciężar udowodnienia faktu należy rozumieć z jednej strony jako obarczenie strony procesu obowiązkiem przekonania sądu dowodami o słuszności swoich twierdzeń, a z drugiej konsekwencjami poniesienia realizacji tego obowiązku, lub jego nieskuteczności. Tą konsekwencją jest zazwyczaj niekorzystny dla strony wynik procesu.

Uwzględniając powyższe, stwierdzić należało, że pozwana nie wykazała, aby względem powódki przysługiwała jej jakakolwiek wierzitelnosc, co było jej obowiązkiem w świetle art. 6 k.c. Co prawda zgromadzony materiał dowody jednoznacznie wskazuje, że strony łączył stosunek prawny polegający na świadczenia przez pozwaną prac domowych, jednakże wobec okoliczności, że powódka zaprzeczyła, aby miała względem pozwanej jakiegokolwiek zaległości z tego tytułu, uznać należało, że pozwana nie wykonała ciężących na niej obowiązków dowodowych, a zatem zasadne stało się uwzględnienie roszczenia powódki w zakresie zaskarżonym orzeczeniem.

Ze wskazanych powyżej względów apelacja podlegała oddaleniu w oparciu o art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 391 § 2 k.p.c. stosując zasadę odpowiedzialności za wynik procesu.

Koszty te ustalono przy uwzględnieniu § 2 pkt 3 w związku z § 10 ust. 2 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2015r. poz. 1800) .

SSO Lucyna Morys – Magiera